

KLASSENVERTEGENWOORDIGER KIEZEN

16 SEPT 2019 – AAN DE SLAG MET ... #4

ProDemos Huis voor democratie en rechtsstaat

DOCENTENHANDLEIDING

WAT HEB JE NODIG?

- * Docentenhandleiding
- * Lege stembriefjes

DE WERKVORM IN HET KORT

Leerlingen maken kennis met verschillende manieren van het kiezen van een vertegenwoordiger: direct kiezen, stemmen op partijen en loten. Voor- en nadelen van deze verschillende vormen van beslissingen nemen worden eerst in de groepjes en daarna klassikaal besproken.

LEERDOELEN

- De leerlingen weten dat er verschillende manieren zijn om een klassenvertegenwoordiger te kiezen: direct kiezen in één of twee rondes, stemmen op partijen en loten.
- Leerlingen begrijpen voor- en nadelen van deze verschillende manieren van beslissingen nemen

HOE LANG DUURT HET?

Circa 25 minuten

DE WERKVORM STAP VOOR STAP

ACHTERGROND

Veel scholen hebben een leerlingenraad. Voor kinderen is dit vaak de eerste kennismaking met verkiezingen. Maar hoe zorg je ervoor dat elke leerling een kans heeft om in de leerlingenraad te komen en dat niet vanzelfsprekend de meest populaire leerling wint? En hoe kun je dit koppelen aan het onderwerp democratie? Hieronder staan verschillende varianten om leerlingen te laten stemmen voor een klassenvertegenwoordiger.

STAP 1: INTRODUCTIE

- Leg uit aan de klas dat er vandaag iets bijzonders gaat gebeuren. Iemand uit de klas mag klassenvertegenwoordiger worden. Maar hoe kun je het beste beslissen wie dat wordt? In Nederland kun je bij verkiezingen stemmen op personen die lid zijn van een politieke partij. Maar er zijn verschillende manieren waarop je kunt kiezen. Elke manier heeft voor- en nadelen. Dat gaan ze vandaag ontdekken.

STAP 2: BESLISSEN DOOR STEMMEN OP PERSONEN IN ÉÉN RONDE

- Vertel dat als niet iedereen het met elkaar eens is, je een beslissing kunt nemen door te stemmen. Dat is de eerste manier waarop de leerlingen nu iemand gaan kiezen.
- Vertel dat de leerlingen die klassenvertegenwoordiger willen worden zich bij jou kunnen opgeven.
- Laat de kandidaten zich presenteren aan de klas door middel van een pitch van 1 minuut.
- Zorg ervoor dat alle leerlingen een stembriefje krijgen.
- Laat alle leerlingen stemmen. Geef aan dat je niet op jezelf mag stemmen.
- Tel de stemmen en laat weten wie bij deze vorm van beslissen gewonnen heeft.

NABESPREKING

- Bespreek de volgende vragen met de klas:
 - Wat vinden de leerlingen goed aan deze manier van beslissen?
Eén van de voordelen van stemmen is dat de meeste stemmen gelden. De leerling die wordt gekozen is degene die de meeste leerlingen als klassenvertegenwoordiger willen.
 - Wat vinden de leerlingen niet goed aan deze manier?
Een nadeel kan zijn dat het alleen maar een populariteitswedstrijd wordt. Of dat een leerling met slechts enkele stemmen toch de winnaar is.

VERDIEPING

Vertel dat het Britse Lagerhuis (hun Tweede Kamer) op deze manier gekozen wordt. Het land is verdeeld in districten (kleinere gebieden). De kandidaat die de meeste stemmen krijgt in zijn/haar district wint en krijgt een plek in het Lagerhuis. Het maakt niet uit of die persoon echt een meerderheid van alle stemmen krijgt. Stel je voor dat de Nederlandse Tweede Kamer ook op deze manier gekozen wordt. Wat vindt de klas van dat idee? Wat zijn de voordelen? En de nadelen?

STAP 3: BESLISSEN DOOR STEMMEN OP PERSONEN IN TWEE RONDES

- Vertel dat jullie nog een keer gaan stemmen. Laat de kandidaten eventueel weer een pitch van 1 minuut geven en deel nieuwe stembriefjes uit.
- Leg uit dat er niet één, maar twee keer gestemd wordt. Na de eerste keer stemmen gaan jullie kijken welke twee kandidaten de meeste stemmen hebben gekregen. Bij de tweede stemming kunnen de leerlingen kiezen tussen deze twee overgebleven kandidaten.
- Voer de verkiezingen uit, maar laat de twee kandidaten die in ronde één de meeste stemmen hebben gekregen nog kort proberen de klas over te halen om op hen te stemmen.
- Tel de stemmen en laat weten wie bij deze vorm van beslissen gewonnen heeft.

NABESPREKEN

- Bespreek de volgende vragen met de klas:
 - Wat vinden de leerlingen goed aan deze manier van beslissen?
Een van de voordelen van stemmen in twee rondes is dat de klassenvertegenwoordiger echt de meerderheid van de stemmen heeft gekregen.
 - Wat vinden de leerlingen niet goed aan deze manier?
Een nadeel kan zijn dat het nog meer een populariteitswedstrijd wordt.

VERDIEPING

Vertel dat de Franse president op deze manier gekozen wordt. De twee presidentskandidaten die de meeste stemmen krijgen in de eerste ronde nemen het tegen elkaar op in de tweede ronde. Stel je voor dat Nederland een gekozen minister-president krijgt. Zou die dan op deze manier gekozen moeten worden? Wat vindt de klas van dat idee? Wat zijn de voordelen? En de nadelen?

STAP 4: BESLISSEN DOOR TE STEMMEN OP PARTIJEN

- Vertel dat de klas tot nu toe vooral veel op kandidaten heeft gestemd. Bij de volgende manier van stemmen wordt dit anders.
- Verdeel de klas in groepjes van ongeveer 4 leerlingen en zorg dat de groepjes voldoende divers zijn.
- Laat de leerlingen in deze groepjes een verkiezingsprogramma maken.
- Laat de groepjes hun verkiezingsprogramma in 1 of 2 minuten presenteren aan de klas.
- Houd weer verkiezingen, waarbij iedere leerling individueel mag stemmen op het groepje met het beste programma. Leerlingen mogen niet op hun eigen groepje stemmen.
- De leerlingen uit het winnende groepje beslissen welke leerling uiteindelijk uit het groepje de klassenvoorzitter wordt.

NABESPREKEN

- Bespreek de volgende vragen met de klas:
 - Wat vinden de leerlingen goed aan deze manier van beslissen?
Een voordeel van een partij oprichten is dat iedereen in je partij mee mag praten. Doordat je weet wat de ander belangrijk vindt, kun je compromissen sluiten. Zulke compromissen kun je niet maken als je alleen maar stemt, omdat je je dan niet verdiept in wat de ander belangrijk vindt. Een ander voordeel kan zijn dat er meer gekeken wordt naar de plannen en minder naar de leerlingen. Het gaat dus meer om de inhoud en minder om populariteit.
 - Wat vinden de leerlingen niet goed aan deze manier?
Een nadeel kan zijn dat de meest dominante persoon in de partij, of degene die heel makkelijk praat, vaak zijn/haar zin krijgt. En dat het lang kan duren voor er een besluit genomen wordt. Zo duren vergaderingen in

de politiek vaak erg lang. Een ander nadeel kan zijn dat leerlingen het wel eens zijn met de plannen van een groepje, maar geen vertrouwen hebben in de persoon die uiteindelijk de klassenvertegenwoordiger wordt.

STAP 5: BESLISSEN DOOR TE LOTEN

- Vertel dat je om een beslissing te nemen helemaal niet per se hoeft te stemmen. Je kunt ook een besluit nemen door te loten.
- Laat de kandidaten zich presenteren door in 1 minuut uit te leggen wat zij gaan doen als ze klassenvertegenwoordiger zijn.
- Schrijf de namen van kandidaten elk op een briefje, vouw deze op en doe deze ergens in.
- Laat iemand uit de klas één briefje pakken en de naam voorlezen. Deze persoon is de nieuwe klassenvertegenwoordiger.

NABESPREKING

- Bespreek de volgende vragen met de klas:
 - Wat vinden de leerlingen goed aan deze manier van beslissen? Het gaat snel. Het is eerlijk, omdat iedereen evenveel kans heeft. Ook minder populaire leerlingen kunnen winnen. Daarnaast zijn er geen scheve ogen, want het lot bepaalt wie er wint.
 - Wat vinden de leerlingen niet goed aan deze manier?
Misschien wint een leerling die niet luistert naar wat de rest van de klas wil, maar alleen zijn/haar eigen mening wil doordrijven.

VERDIEPING

Vertel dat er 2000 jaar geleden in Athene voor sommige politieke functies werd geloot onder de (mannelijke) bevolking om te bepalen wie het moest gaan doen. Zo maakte iedereen (behalve dan de vrouwen en de slaven) evenveel kans. Ook nu zijn er mensen die voorstellen dat we de gemeenteraadsleden en de Tweede Kamerleden moeten kiezen door loting onder de bevolking. Elke Nederlander van boven de 18 heeft dan evenveel kans om volksvertegenwoordiger te worden. Wat vindt de klas van dat idee? Wat zijn de voordelen? En de nadelen?